

*CÂNTĂRI
ALKYONICE*

Daniel Onaca

București, 2021

Fotografie coperta 1: *Alina și Paul Pinte*

Fotografie coperta 4: *Margaretha Kåvestam*

Coperta: *Andi Dumitrache*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ONACA, DANIEL

Cântări alkyonice / Daniel Onaca. - București : Bifrost,
2021

ISBN 978-606-95183-9-7

821.135.1

© Toate drepturile sunt rezervate. Nicio parte din această lucrare nu poate fi reprodusă fără acordul scris al editurii și al autorului.

Copyright © 2021

Editura Bifrost

Str. Liviu Rebreanu nr.46-58. sector 3. Bucuresti

www.bifrost.ro

Motto:

1. *Prietene, sufletul se vindecă prin descântece. Ele sunt vorbele frumoase care fac să se nască în suflet înțelepciunea.* (Platon, „Carmides”)

2. *Fata a chemat toate lighioanele și le-a arătat noului venit.* (basmul românesc „Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte”)

3. *Moris an oblitus patrii et trahat arte loci?*
(Uitând obiceiurile patriei, trăi-voi după chipul locului?)

4. *Destinul ți-l dai, nu-l primești, dirijat fiind de o instanță nedefinită sau de întâmplare pur și simplu.* (Gabriel Liiceanu)

PREFATĂ

Volumul de „Cântări alkyonice” semnate de Daniel Onaca poartă un motto împrumutat din scrierile lui Platon: „Prietene, sufletul se vindecă prin descântece. Ele sunt vorbele frumoase care fac să se nască în suflet înțelepciunea!”. Un astfel de „descântec” pare a fi întreaga creație a poetului român care, trăind pe pământ suedez, și-a însușit valențele spiritualității nordice, operând cu legende și personaje pitorești extrase din cultura, religia și folclorul tradițional din nordul bătrânului nostru continent. Deși din versurile sale ies limpede la iveală talentul și erudiția, sensibilitatea și rafinamentul, autorul se declară nesigur pe forța expresivității stihurilor sale, dorindu-și ajutor în demersul său poetic. În rugămintea adresată lui Idun, zeița nordică a tinereții eterne, îi cere fecioarei protecție, cunoaștere, inspirație și ușurință, pentru a deschide „ale Cântării porți”:

*Fecioară ce, cu pasul ușure, știi să porți
Pe brațul gol, cu grijă, panerul de răchită,
Te rog să îmi îngădui căderea în ispită
Și să-mi descui îndată ale Cântării porți.*

(Invocație)

Cererea sa nu rămâne fără răspuns, căci versurile curg fluid și melodios, cu rime clasice, alese cu grijă, menite să

recreeze, pe tărâmurile de la miazănoapte, în cele opt zile inițiatice, un univers magic, fascinant și foarte viu, cu rânduiele mai noi sau mai vechi, populat de zeițe, elfi, ursitoare, nimfe, troli, duhuri sau demoni pe care vă invit să le descoperiți, tot astfel cum Creatorul Însuși le-a zămislit. Intervine aici o distincție care trimite la puterea metaforei într-o lume a poeziei, în care imaginația atribuie fiecărui cuvânt, fiecărui element al naturii, fiecărei ființe, un rol anume. A-l asuma este condiția vieții împlinite, a împlinirii misiunii sale poetice.

Conceput ca un altar al destăinuirii, ca un preludiv al Creației, volumul de față deschide opt porți spre viziuni pline de emoție și de surprinzătoare imaginație, sugerate de magia celor 40 de poeme incluse. Cititorul asistă astfel la o fascinantă înșiruire de scene cu eroi legendari selectați din cele mai diferite timpuri și arii geografice, precum personajul feminin din această strofă ilustrativă:

Din cupa grea, un vers se-nalță, Sulamită:

“Sunt neagră și frumoasă, voi, fetelor, precum

E cortul rigăi”. Ochiul o urmărește cum

Odată, Solomon... pe câmpuri... Nesfârșită,

Curbura ei în palmă se-ngăduie acum.

(Botezul)

ori ca nordicul Bysen, pázitorul, naturii în general și al crângurilor de pe insula Gotland:

*Du-te, Idun, la Bysen, acolo jos, în vale
 Și roagă-l să nu zvârle securea-i blestemată
 Spre cel ce, dinspre noapte, la țărături noi înoată
 Să scape de lințoiul obscur ce-i dă târcoale
 Sperând aici să afle o lume mai curată.*

(Îndemnul lui Frigg / 1)

”Cu flori să-mpodobescă altarul lui Ostara”, zeița primăverii, venusiană și pasională, sună unul din îndemnurile poetului. Poate că tocmai de aceea suntem conduși spre Venus, aducătoare de stabilitate emoțională. Persoanele influențate de ea nu rezistă mult în mediile ostile și vor căuta mereu bucurie și fericire în viața lor.

”Leacuri, leacuri, leacuri”... notează Daniel Onaca, asemenea unui alt Hamlet cu ale sale ”cuvinte, cuvinte, cuvinte”... Nimeni nu poate ridica obiecții când poetul, ne conduce către inocenta floare, delicat și ezitant, aidoma lui Ienăchiță Văcărescu, odată...

*Vreau azi să preaslăvesc o floare rară:
 Selfida grațioasă, ce poartă în petale
 Culoarea libertății, din cer, adusă-n cale –
 Minune răsărită-n cap de vară.*

*Privind-o mă frământ ca Ienăchiță –
 (crescuți suntem dintr-o aceeași viță:
 a celor ce trudesesc prin șir de veacuri*

să afle inimii-ndoite drepte leacuri.)
(La Sofiero)

... ori, dimpotrivă, la trap de ”cal măiastru”, în stilul dezlănțuit al lui Nichita Stănescu:

Periplul meu e trap de cal măiastru
Umblând neînșeuat, ca la Nichita;
Și pinteni dau spre cer să gust ispita
Atunci când crește-n parc un mac albastru.
(La Sofiero)

Floarea macului albastru, semnul incandescent al unicității în iubire, sfidează parcă refugiul în adăpostul comod al ”repetabilului!”.

Asimilată unui prolog vizual, zeitatea confiscă întregul decor, natura și viețuitoarele armonizându-se în succesiunea ciclică a anotimpurilor. Antinomie a așteptărilor, opoziție a plăcerilor: Să hălăduim la voia întâmplării, la mâna ursitoarelor, a ispitei șerpești? Înaintarea pe un teritoriu familiar, ori cedarea în fața tentației necunoscutului? Două opțiuni ce stau în fața poetului:

Atunci se-opri Verdandi și se întoarse-n drum,
Cu firul de narcisă, croindu-ți alt destin
În locul celui vitreg, zgârcit cu cer senin.
Cu soarta răscroită, dator vei fi de-acum

Să scrii cum crește Nordul în ochi de levantin!

(Ursitoarele)

Legitimitatea creatoare îi conferă lui Daniel Onaca statutul de "visător/ făuritor de visuri", iar cititorului, posibilitatea de a reflecta la mărturisirile sale implicite. Atât poetul și cât și cititorul pot "să ardă", nu doar odată, cum visa Antonin Artaud, ci vreme îndelungată, până la epuizare... până la moarte!

Doar Skuld nu scapă-n vorbe, vestiri despre sfârșit.

Din puț tot scoate apă, pe calea ei s-o poarte

Spre frasinul gigant ce ține lumi de toarte.

În loc să-și însușească un logos deslușit

Cu pașii ei se ceartă. Cu foarfeci scrie "moarte".

(Ursitoarele)

Capacitatea poetului de a se întrupa în propria-i plăsmuire, în contrapunct cu realitatea biografică, stabilește o ierarhie în care "viața bate arta", o adevărată lecție de implicare afectivă. Ce ar putea ilustra mai bine iubirea și ne iubirea, acceptarea sau respingerea, decât efervescența manifestărilor unor personaje mitologice care străbat timpul, transmițând emoții vechi în ipostaze noi, de a depăși limita cunoașterii perceptibile?

*E solul, fecioara ce-ți aduce aminte:
Trecutul să-l uiți, să privești înaintea!
E cloșca ce scoate din ou primăvara,
E sfânta adusă de ruga fierbinte:
Zeița cu iepuri și pui. E Ostara!
(Buna vestire)*

Femeia, cuvânt auzit atât des în societate și atât de des întâlnit în literatură! Femeia face lumea, „...nimic nu se face decât prin ea și pentru ea” (A. France), „lumea trăiește prin femei” (Jules Michelet), etc. Universul liric al acestui volum cultivă perspectiva accederii la o altă lume -- distinctă, investită cu toate acele virtuți imaginare pe care le comportă orice așteptare în iubire:

*Degrabă, Idun, aleargă pe dealuri
Pe Huldra pândește-o prin tufe de mure;
De plete s-o prinzi și pune-o să jure
Că nu-și lasă părul să cadă în valuri
Când trece poetul... mintea să-i fure.
(Îndemnul lui Frigg / 6)*

Implicarea poetului în lumea ritualurilor nordice captivează cititorul, mai cu seamă când este condus spre evenimente faste, cum ar fi sărbătoarea miezului de vară, 21 iunie, solstițiul atât de îndrăgit în frumoasa țară a Nordului:

*La mijlóc se 'nalță stâlpul decorat cu frunze verzi.
Du-te, intră-n joc degrabă, ritualul să nu-l pierzi:
Înfășoară-n juru-i panglici și eșarfe în culori,
Soarbe slava sărbătorii, brâul verii să-l dezmierzi,
Toți pe frunte să vă puneți coronițele de flori!*
(Midsommar)

Lumea născută din împletirea unor astfel de stihuri oferă cititorului nu doar „priveștiile noi” ale unei naturi ce-și rulează, imperturbabil, anotimpurile, ci este în măsură să-i inducă și o stare de spirit inedită. Avem senzația de a fi martorii unui joc abil cu elemente atent selectate din toate cele trei regnuri, dar și din lumea spirituală prin mijlocirea cărora autorul depune mărturie despre felul „cum crește Nordul în ochi de levantin”.

Mioara Anastasiu

Și a fost ziua dintâi...

Tabla de materii

Invocație

Fecioară ce, cu pasul ușure, știi să porți
Pe brațul gol, cu grijă, panerul de răchită,
Te rog să îmi îngădui căderea în ispită
Și să-mi descui îndată ale *Cântării* porți.

Precum fierbinți torente, născute în adâncuri,
Impetuos – prin scoarță – în veac au răbufnit
(dând suflu veșniciei din blocuri de granit),
Spre cer fă să răzbată izvorul meu de gânduri.

Așa cum melcul suie, cu casa în spinare,
Pe netezimea pietrei din muntele stâncos,
Înalță versul meu, din neființă scos,
Spre firmamentul Spusei ce săvârșire n-are.

Ca merele ce-așteaptă în coș să le adun,
Ferindu-le de piatra căzută din senin,
La fel tânjesc și eu să aperi de venin
Nectarul strâns în strofe. Atât îți cer, Idun!

Botezul

Din cupa grea, un vers se-nalță, Sulamită:
“Sunt neagră și frumoasă, voi, fetelor, precum
E cortul rigăi”. Ochiul o urmărește cum
Odată, Solomon... pe câmpuri... Nesfârșită,
Curbura ei în palmă se-ngăduie acum.

Înaltele coloane, puternic stâlp de poartă
Cioplit din elementul care a fost odată
Doar lavă împietrită, cenușă, magmă moartă;
Lumină îi conferă, croindu-i altă soartă,
Pietrarul ce trudește din munte ca să-l scoată.

*Cristelnița rotundă pe tine te așteaptă
Și vinul rubiniu, presat din roada coaptă.
Un pumn de diamante, în Dalarna culese;
Privește cum culoarea din somnu-i se deșteaptă,
Cum purpura mijește în pietrele alese!*

*Așa cum violetul se-adună, fir cu fir,
Moșit de artizanul ce își urmează drumul,
Cu râvnă șlefuiind bucata de porfir,
La fel alege tu, din vorbe cu duiumul,
Vocabule menite să mântuiască scrumul.*

Îndemnul lui Frigg (1)

Du-te, Idun, la Bysen*, acolo jos, în vale
Și roagă-l să nu zvârle securea-i blestemată
Spre cel ce, dinspre noapte, la țarmuri noi înoată
Să scape de lînțoiul obscur ce-i dă târcoale
Sperând aici să afle o lume mai curată.

La Bäckahästen* du-te! Oprește-l din galop,
Cu mere dulci hrănește-i blândețea ipocrită;
Înduplecă-l să uite bătaia de copită
Cu care amăgește copiii din prislop.
Pe călătorul harnic ferește-l de ispită!

* Bysen. Ființă din folclorul suedez, despre care se spune că trăiește pe insula Gotland din Marea Baltică. Păzitor al naturii în general și al pădurii în special, se spune că cine-l vede i se tulbură privirea și se rătăcește, astfel că nu mai găsește drumul de întoarcere spre casă. Dacă cel rătăcit însă îmbracă o haină întoarsă pe dos, își recapătă vederea normală. Acest duh al pădurii apare adesea ca un pitic, îmbrăcat în haine gri, cu o pălărie roșie pe cap. Are la el o secure deoarece sarcina lui este să taie pădurea de pe Gotland, dar este atât de leneș încât abia dacă doboară câte un copac la un secol. Bysen este spiritul unei persoane decedate care a comis o crimă în timpul vieții iar, ca urmare, e condamnată ca, după moarte, să rătăcească veșnic pe pământ. El nu este întotdeauna rău intenționat; uneori îi ajută pe cei care se poartă bine cu el.

* Bäckahästen (*Calul pâraielor*). Spirit al naturii care apare sub forma unui cal mare și frumos. Este o creatură vicleană care îi atrage pe copii să-l călărească. Copiii cred că animalul este blând și urcă pe spatele lui, dar, odată urcați pe el, acesta o ia la galop spre apă unde îi înecă. Pentru a-l împiedica să meargă spre apă, trebuie aruncată în ea o piesă de oțel, care are puterea de a rupe vraja. Bäckahästen are corespondenți și în folclorul altor popoare, printre care cel scoțian.

Desprinderi

Rămasă din carul de foc, la apus,
A cerului roată luminează de sus
Grohotișul obscur din care răsare
Minunea cu luciu, atrasă de soare:

E roca sticloasă cu muchii de lamă,
A focului maică, născătoare de flămă;
E cremenea gri cu colț ascuțit,
Servind de topor și tăiș de cuțit.

Scânteile ei (cuvinte de spus)
Lumina o-'mpart ori lumea aprind
Din boțul de piatră când, roi, se desprind
Cum versul ales, din al vorbelor grus –

O plânge morena, cu lacrimi de piatră.
Distinctă-i menirea țepeii de silex
Ca și a poetului ori a verdelui ilex
Ce iarna o-nfruntă când fiarele latră.

Închideri

Să-mi spui acum, fecioară, ce rost să aibă oare
Aceste închegări, de semne purtătoare?
Eléctroni le-a numit, în vers, Homer, odată,
Când Odiseea lui în lume fu lăsată
Prin vremuri să plutească spre țințe viitoare.

Torentul de la munte spre mare le tot mână
Acolo unde valuri sărate le adună
Pe țărm să le depună drept daruri de la zei;
Nebănuite rune ivite din condei
La ceasul când lumina cu noaptea se îngână.

Așa cum menestrelul, în ale sale versuri,
Se străduie să prindă perene înțeleșuri,
Rășina mierie înlănțuie insecta
Ca pe o altă Ană, închisă în selecta
Alcătuire nouă, cu luciu de mătășuri.

Mărgeaua nu îndură străina apăsare
(ușor se sfarmă ambra supusă la strânsoare).
Și totuși... într-o lume, atât de plagiată,
Minune mare-mi pare că fiecare pată,
Muiată-n chihlimbar, e unică sub soare.

Notă finală

Vechii grecii numeau „zile alkyonice” momentele de calm și liniște de pe cuprinsul mării. Prin extensie, „alkyonice” pot fi numite perioadele de serenitate din viața unui om, ale unei comunități, din existența unui popor sau chiar ale unei națiuni. Ovidiu, în cartea a unsprezecea din „Metamorfoze” abordează mitul lui Alkyone, care, după ce ea și soțul ei, Keyx, s-au înecat într-un naufragiu, au fost transformați în păsări ce-și fac cuibul pe apă în condiții deosebite. În aproximativa mea tălmăcire din limba suedeză, un pasaj ilustrativ din poemul autorului latin sună astfel:

*Șapte zile în timpul iernii, marea este calmă pentru că
atunci Alkyone clocește ouă în cuibul ei plutitor.
Ailos oprește vântul astfel încât nepoții săi să aibă parte
de tihnă și să nu fie tulburați de zbaterea valurilor.*

CUPRINS

Prefață de Mioara Anastasiu	pag. 7
Și a fost ziua dintâi... <i>Tabla de materii</i>	
- <i>Invocație</i>	pag. 17
- <i>Botezul</i>	pag. 18
- <i>Îndemnul lui Frigg (1)</i>	pag. 19
- <i>Desprinderi</i>	pag. 20
- <i>Închideri</i>	pag. 21
... și a fost ziua a doua. <i>Perna cu miroase</i>	
- <i>Semne noi</i>	pag. 25
- <i>Transfigurări</i>	pag. 26
- <i>Îndemnul lui Frigg (2)</i>	pag. 27
- <i>La Sofiero</i>	pag. 28
- <i>Ursitoarele</i>	pag. 29
... și a fost ziua a treia. <i>Conclavul cununilor</i>	
- <i>Înaintemergătorul</i>	pag. 33
- <i>Preafericitul</i>	pag. 34
- <i>Îndemnul lui Frigg (3)</i>	pag. 35
- <i>Întâistătătorii</i>	pag. 36
- <i>Vedenia</i>	pag. 37
... și a fost ziua a patra. <i>Zboruri sezonale</i>	
- <i>Solista</i>	pag. 41
- <i>Coloniștii</i>	pag. 42
- <i>Îndemnul lui Frigg (4)</i>	pag. 43
- <i>Pândarii</i>	pag. 44
- <i>Oapeții</i>	pag. 45

... și a fost ziua a cincea. <i>Demoni și duhuri</i>	
- <i>Buna-vestire</i>	pag. 49
- <i>Spiritul apelor</i>	pag. 50
- <i>Îndemnul lui Frigg (5)</i>	pag. 51
- <i>Stafile</i>	pag. 52
- <i>Clarvăzătoarea</i>	pag. 53
... și a fost ziua a șasea. <i>Priveliști noi</i>	
- <i>Primăvara pe Öland</i>	pag. 57
- <i>Sfârșit de vară în Skåne</i>	pag. 58
- <i>Îndemnul lui Frigg (6)</i>	pag. 59
- <i>Leac din Lapland</i>	pag. 60
- <i>Bohuslän panoramic</i>	pag. 61
... și a fost ziua a șaptea. <i>Rânduiești vechi</i>	
- <i>Trandagen</i>	pag. 65
- <i>Midsommar</i>	pag. 66
- <i>Îndemnul lui Frigg (7)</i>	pag. 67
- <i>Allahelgondagen</i>	pag. 68
- <i>Luciadagen</i>	pag. 69
... și a fost ultima zi. <i>Kalokagathia</i>	
- <i>Mărul și mierea</i>	pag. 73
- <i>Pământul și apa</i>	pag. 75
- <i>Îndemnul lui Frigg (8)</i>	pag. 77
- <i>Vânătorul vânat</i>	pag. 78
- <i>Vremea despărțirii</i>	pag. 80
Notă finală	pag. 81

De același autor

Volume individuale

- *Mellan jordelivet och himlens tullar (Între pământ și vămile cerului)* – povești populare din folclorul românesc (Editura Recito förlag, Borås, Suedia, 2016)
- *Din lumea lui Loke* – poezii (Editura Coresi, București, 2016)
- *Șapte poeți suedezi moderni și contemporani - eseuri critice* (Editura Coresi, București, 2016)
- *O iarnă scandinavă – 100 de poeme haiku în stil clasic* (Editura Coresi, București, 2016)
- *Roua anului 2016 – alte 100 de poeme haiku în stil clasic* (Editura Coresi, București, 2017)
- *Parfum de imortele – încă 100 poeme haiku în stil clasic* (Editura Coresi, București, 2017)
- *La gura fiordului – poezii* (Editura Coresi, București, 2017)
- *Istории de la malul pescarilor – întâmplări din Skania* (Editura Coresi, București, 2017)
- *Roua anului 2017 – 100 poeme haiku și alte tristihuri* (Editura Coresi, București, 2018)
- *Sex nycklar till sex portar (Șase chei la șase porți)* – basme originale (Recito förlag, Borås, 2018)
- *Parfum de eternele – 100 poeme haiku tot în stil clasic* (Editura Coresi, București, 2018)
- *De pe plaiuri andine – povești pentru copii* (Editura Coresi, București, 2018)

- *Șapte chei la șapte porți – povești nemuritoare. basme* (Editura Coresi, București, 2019)
- *Roua anului 2018 – 100 poeme haiku și alte tristihuri* (Editura Coresi, București, 2019)
- *Alți zece poeți suedezi moderni și contemporani - eseuri critice* (Editura Coresi, București, 2019)
- *Parfumuri de perene – alte 100 de poeme haiku în stil clasic* (Editura Coresi, București, 2019)
- *Roua anului 2019 – 100 de poeme senryu* (Editura Coresi, București, 2020)
- *Decantări din 365 de zile – poeme gogyhka* (Editura Coresi, București, 2020)
- *Parfumuri vechi, arome noi – 100 de poeme în stil clasic* (Editura Bifrost, București, 2020)

În volume colective

- *Puf de păpădie / Dente di Leone / Dandelion – haiku, antologie trilingvă* (PIM, Iași, 2017)
- *Trepte – antologie de proză* (Editura Colorama, Cluj, 2017)
- *Ferestre – antologie de proză* (Editura Colorama, Cluj, 2018)
- *41 Arguments avant la lettre The fourth Romanian / Australian Anthology – Contemp. Poetry & Prose* (Editors: Mihaela Cristescu, SE Crawford, editura Sf Ierarh Nicolae, Brăila 2019)
- *Amintiri de la Cenaclul Semenicul – texte ale autorilor reșițeni* (Editura TIM, Reșița 2019)

- *Renro. Cai albi în ninsoare. White horses in the snowfall* – poeme haiku (ePublishers, București, 2020)
- *Ecou pentru alt mâine* – antologie de poezie, red. Mariana Moga (Editura Rotipo, Iași, 2020)

Prezențe în alte volume

- *Dicționar de reliefuri literare românești* – vol. II, coord. Mariana Moga, (editura eCreator - colecția Critica, Baia Mare, 2019)
- *Enciclopedia scriitorilor români contemporani de pretutindeni – în propria lor viziune* (realizator Traian Vasilcău, coordonator acad. Mihai Cimpoi, Chișinău, 2020)

